

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šljuz se na g. Rađe pl. Marochino n Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 13.

Volosko-Opatija u četvrtak 28. ožujka 1901.

God. II.

Ki je prijatelj istarskega kmeta?

Zadnji naš članak „Ki je prijatelj našega kmeta“ silno se je dopal svim našim vrednim čitateljem. Ono je va istinu prava i živa slika tužnoga i žalostnoga življenja va našoj Istri. Nego za svem tem mi smo naš članak završili tako, da je va svako dobro srce mogla kapnut kapljica utjehi, zač mi smo pokazali, kako se naši ljudi i naši dični prvaki skrbe za dobro našega puka. Mi vidimo profesora Spinčića, kako se va Beče bori za naše pravice, a vidimo i našega dobroga Laginju, kako diže „Posujilnice“ da putem istih našem puku pomore.

I. Dr. Laginja ustraja vinarsku „zadrugu“.

Nego Dr. Laginja ni bil s tem zadovoljan. On je videl da siromašni kmet va srednjoj i zapadnoj Istri teško proda ono malo vina, ča ga na svojem grunte pridelaj, pak da je više puti prisiljen prodat ča talijanskemu prekupcu po niš. Da tega već nebude Dr. Laginja je z drugem prijatelji puka ustrojil vinarsku zadrugu va Pule, koja ima med drugem od kmeta kupovat vino po poštenoj cene i pošiljat ga po svetu na prodaju. —

Ta vinarska zadruga je istarskemu kmetu od neizmjerne koristi, zač sada ni već prisiljen da talijanskemu gladu po niš prodava, ali bolje daruje svoje teško pridelano vino. Recite po duše, ni dr. Laginja ne samo dobri prijatelj već i pravi otac istarskega kmeta?

2. Gospodarske zadruge.

Naši su prvaki va Istri učinili i razna gospodarska društva i zadruge ke imaju sve za sverhu koristit kmetu. A da su te zadruge koristne za kmeta vidi se od tega ča njihov broj skoro svako leto raste. —

3. Škole.

Ni pak dosti da puk gospodarski napreduje. Treba dat narodu i duševnu hranu. Naši neprijatelji va Istri, Talijani, nisu nikada hteli dat našem kmetu ni školi ni nauki govoreć, da ako svi kmeti gredu va školu, ki će onda kopat? — Oni nisu hteli znat, da i kopaču dobro stoji ako zna ča pročitat i napisat. Zato vidimo da su se Talijani va Istri od vajakada branili dat istarskemu kmetu narodne škole. Oni su vavek gledali da bi ča manje našeh ljudi prišlo va škole samo da ostanemo vavek zalupani. Radi tega bi teško jedan od naših mladić dobil od junti va Poreče kakovu podporu ali štipendiju ako je htel poč školami na-

prvo. Da se temu pomore su naši domorođci a na čelu njim Dr. Laginja ustrojili Bratovščinu va Kastve, ka dava siromašnem kmetskem sinom Istre na srednjeh i visokoh školah na stotine i stotine forinti pomoći, samo da moru postat ljudi.

Tako delaju naši ljudi, tako Laginja! A Talijani? Dali bi nam zući, dali bi nam otrovi, samo kad bi mogli. Njim je najveća kuga kad moraju dat našem kmetu jednu školu. Oni bi najme hteli, da bude naš puk va Istri vavek bedast i zapućen pak da moru s njim vladat kako i z blagom. Zato se oni brane zubi i z nokt, da našem kmetu daju jednu potrebita školu. Više puti njim gre za rukom zmešat stvar tako, da i ako bi po zakonu morali, svejedno ne daju kmetu škole. —

Da se i temu pomore naši su prvaki a na čelu njim dični naš starac Dr. Vitezić i prezasluzni Dr. Laginja ustrojili družbu sv. Cirila i Metoda za Istru, koja ima za sverhu odpret svagdere po Istri narodne škole, kade ih oblast neće da opre premda je škola jako potrebita.

Družba sv. Cirila i Metoda je dosada odprla školi va Kašteliru, Baderne Livadah, Pula, Malom Lošnju, Opatiji a gradi sada školu u Vabrigi blizu Poreča. To su sve škole za istarskega kmeta i delavea. —

4. Hrvatska gimnazija va Pazine.

Spomenut ćemo još samo gimnaziju va Pazine. — Nakon dvajset let petljarenja dal 'nam je goveran gimnaziju va Pazine. — Va tu gimnaziju gredu sami siromašni kmetski sinovi, ki se ne moru ni prehranit. Da njim se pomore, stvorili su prijatelji istarskega puka „djačko pripomoćno društvo va Pazinu“, koje daje siromašnoj dece knjige, hranu stan i sve potrebito. — Tako će moć i kmetska deca izučit vele školi, postat popi impijegati i drugo ča njim do sada ni bilo nikako moguće zač Talijani, ki imaju provincijalnu kasu v rukah, su sve davali samo svojem, a našem niš. —

Polag tega ča smo gore napisali morete sudit ki su pravi prijatelji istarskega kmeta, dali Talijani, ki bi mu i kožu ogullili, ki mu nečaju ni pomoći va gospodarstve, ni školi ni nauki, ale pak oni, ki gledaju, kako bi kmeta oslobodili od težkega duga, slabega druga, ki gledaju, kako bi narod gospodarski pridigli, ki nastoje, da puk dobije školi, da njegova deca postanu ljudi. — Ki ima malo razuma i poštenja, moć će lahko prosudit sám.

Žejanci odsudjeni.

Svaki se spamećuje one Žejanske komedije, ka je bila već va „Narodnem liste“ opisana. — Neki Žejanci, ki svaku šetimanu prihajaju na Volosko i Opatiju s karbunom, dali su se od mačjeh jenerali naputit, da ih plovani i župan misle prodat pod Hrvatsku i da su za to prijeli od Hrvatske 12 tisuć fitorini. Zato da se moraju branit kad budu izbori i popisija, da ih nebi plovani i župan prodali pod Hrvatsku. —

Puk neuk i priprost poveroval je razbojničkoj toj laži mačjeh jenerali i počel se je već kod izbori za petu kuriju puntat proti županu va Žejanah i proti plovani va Munah. Nego do prave buni, revolucije, prišlo je komac onputa kada je imela bit popisija na 10. jenera 1901. Ta dan prišal je va Žejane jedan delegat podgradske občine, da obavij popisiju. Žejanci našuntani i prevareni od mačjeh jenerali da će ih prodat pod Hrvatsku za 12 tisuć fitorini, dočekali su toga delegata, župana Antona Stambulića i podžupa, Mateta Stambulića ki su delegata pratili, kako da su najveći neprijatelji s kamenem, z vilami, kolci tako da delegatu ni bilo druge nego bežat pred razjadjenim svetom. — Župan i podžupan morali su se skrit va županovu kuću i čvrsto zapret vrata, da ih buntovníki ne dobe v ruki. Pravo je čudo da se kod te prilike ni dogodila nikakova nesreća.

Radi tega imeli su Žejanci Andre Sanković Jakov Doričić, Mate Sanković Grgo Doričić kako kapobandži na 22. o. m. odgovarat sudu va Trste. I bili su odsudjeni Andre Sanković na 3 meseca, Jakov Doričić na 2 meseca stroge tamnice z jednem postom, i jednim osamljenjem na mesec, Mate Sanković i Grgo Doričić na šest šetiman stroge tamnice s postom i osamljenjem.

Celi dibatimenat od teh Žejanac opisal je talijanski Piccolo od 23. marča 1901, pak se Žejancem grdo ruga, da kako su mogli biti tako bedasti, pak poverovat, da će ih župan prodat Hrvatskoj za 12 tisuć fitorini. Nego „Piccolo“ ne piše, da je Žejance tako našuntal on, kega Talijani za to plaćaju da puk vara i zapeljuje. —

Zapametit se mora i to ča „Piccolo“ od Žejanac piše, najme da su do kraja priprosti i neuki, tako da su skoro divi. Vidite malo Talijansku lo-povščianu? Talijani znaju, da je puk u Žejanah neuk i priprost pak svejedno plaćaju jednega razbojnika, da ta priprosti puk muti i buni i va nesreću pelje. Siromašni Žejanci te morat poč

va peržun a on lopov, on razbojnik ki ih je na to napeljal ča ostat slobodan.

Kakovu nauku imamo mi od tega? Evo ovakovu:

1.) da Talijani, ki su od vajakada najveći neprijatelji od svega ča je va Istre Slavenskoga, gledaju pomoću izrodi, izdajice i propalica pobunit siromašni puk va Istre proti vlastitoj braći i zapeljat ga va nesreću. Kad su pak puk unesrećili, onputa mu se još rugaju, da je „selvaggio“ to će reć divlji.

2.) da za svaku bunu narod sam terpi, a on ki je narod pobunil vavek lišo prodje;

3.) da politička oblast zna i vidi kako se puk buni i šunta proti oblasti pak sve to mirno gleda i terpi, kako da njoj je to drago. —

Žejanci će ipak morat poč va peržun, a on ki ih je pobunil smeje se spod berki i slobodan prohadjja. — Nego Žejanci se moru utišit, da nisu sami. „Me ne consolo, che non son solo“ govori talijanski pregovor!

I Leprinčani su bili od mačjeh jenerali zapeljani i pobunjeni pak moraju va peržun: Kašić Josip na četiri meseci, sin mu 2 meseca, Žiganto Josip 3 meseca Mender Ivan 15 dan, Dobrec Anton Jelić 6 šetiman, Andrečić Josip 5 šetiman, Korić Lovrančić 15 dan i još drugi a to sve ča su bili od mačjeh jenerali proti Hrvatom našuntani. — Sada pak nete poč mačji jenerali za Žejance i Leprinčane va peržun, nego njim se još rugaju i smeju. — I pravo njim stoji. Ki z razbojnik drži ni niš bolji od njih!

Dopisi.

Iz Poljan.

„Popet ču se nad Poljane Na tvrdjavu Pečnik-vrha, I zaořit na svo grlo Da me čuje celo selo: Vepričani ne Talijani Ervati su Istrijani!“

Ča ne da sam pravo zapival — a — ja sam! Ča? pak neka trube koliko ih volja va „tete“ da su nam Poljanske ženi zakantale, ono ča su čule od Krstida. Ma ja bin otel znat, ke su te Poljanske, — ča morda one taneke? A viš! aha! To su ti onaiste ke su jedanput na žrva hitelo mlet, da se ne čuje vrisk otroka pod košom, pak kako su otele jedan put zateštit istinu žrvi, tako bi otele i dan današnji vapijue i tuleć.

Prava j' to istina — kako sam kršćan. Al tako mi Boga — ajá — jako malo vas je ni ženskeh ni muškeh od partida talijanskega — al po vašu istrijskega, ki bi te nas mogli ča lepega navadit.

Ča morda on sudac, ki je govoril: „kume ča nisi mogal prit k mane, ča si šal „spovede, ter bin te bil ja, tundio, očistil

stori, a da te siromašni petljari ne pita, da mu ča daš. Siromašni je od vavik bilo, jih je i sada i bit će ih dokle bude sveta i veke. Ma dan današnji petljari se nesme, za svaki komun mora skrbet za svoji siromahi: Komun Opatijski za svoji, Kastavski za svoji, i sve tako dalje. Videl sam već više puti, da brižan pulicaj pelje jednoga al drugega petljara na komunisku kancelariju, smilni mi se je i pulicaj i petljari, ma kontra zakonu se nemore. Sam se i popital da odkuda su ti petljari i mi je bilo rečeno, da su svi iz Leprinskega komun, a morda samo ki ter ki med njimi kakov armerajzer. Ja bin svetoval Anžulo Leprinaškomu županu, da tem siromahom da pomoć od kasi komunjske, a on i njegova reprezentanca neka nezimlju dieti i plaći za svaki korak ki store, zač Opatijska pulicija ima drugega posla nego po Opatije Veprinaške petljare lovit. Anžulo moj dragi ako čete bit župan imejte skrbni ne samo za svoje dieti nego i za Veprinaške petljare. Si me razumel Veprinaški puca. —

Voloska riva. Predprošlu sobotu bila je na Voloskem komisijon za gradit novu rivu od malega muliča do mandrača. Va komisijone bili su kapitan od porta i nadničijer Falk s Trsta, deputat od porta z Voloskega i od strane občina g. Viktor Tomičič. — Ta riva da će se počet valje delat. — Gospodin Tomičič rekal je ljudem od governa, da bi se najpre moralo produljit mul, a onputa učinit rivu, zač da će, ako se stori prvo riva nego mul portu škodit puno štiga.

Portič v Opatiju. I zaradi Portiča v Opatije bila je komisijon. Mi mislimo da bi teh komisijoni bilo več jedanput dosta. Trebalo bi da se stori delo zač samemi komisijoni se neče niš opraviti. Intauto naši barkarjoli nimaju za tako reč nanke kače z barokom koštat. Ako bude ovako naprvo šlo će se prvo sve opatijske barki porazbit nego bude portič storen. Ki more i mora pomoć neka pomore!

A pak i ta cesta! Ki mora svaki dan poč na Volosko z Opatije mora se potužiti na našu cestu. Guveran svako leto potroši ku tisućicu da ju popravi, ali sve bez koristi. Ako malo daži od Stendara pa do „Ville Pepine“ je više na salizeli blata nego na ceste. Zač se ne bi storil jedan mali kanalč, toliko da voda odteče med salizem i cestom, kad ne misle delat cestu ka bi imela po gorjuj Opatije pasat? A i neki kočijaši imaju grdu užanec pasevat s karocami blizu samega saliza, pak i ako te lepo ne staru ma te benj poškrope, da imaš dosta za čistit se celi čedan. Molimo da se i to popravi ako je moguće.

Električni tramvaj iz Matulj do Lovrana. Ovih dan bil je v Opatije gosp. nadničijer Münz, ki misli speljat električnu željeznicu iz Matulj do Lovrana. — Jednemu prijatelju „Narodnega lista“ je ta gosp. povedal, da je koncesija za tu željeznicu osigurana i da će se počet delat va mesece maje ovega leta. — Trebalo bi več sada skrbet, da budu na to delo zeti najprvo domači težaki, ako ni ovih dosta onputa neka se zamu delavci od ostalega našega cesarstva. — Nebi bilo ni pravo ni pošteno da naši domači ljudi moraju poč po svetu zaslužiti ki krajcar a da na domačem delu furešiti dobivaju. — Mi to na vreme povedamo da zato na dobu skrbni ki skrbeti mora.

Delo va Preluke. I va Preluke odprlo se je novo delo. — Tu će imet posla do sto ljudi. — Za to delo su najbolji naši domači težaki, zato preporučujemo poduzetnikom da zimuja na delo va Preluke najprvo naše domače ljude. Ako ih nebi bilo dosti onputa neka se zamu ljudi našega cesarstva a ne furešiti.

Dve mermote: Neka visoka mlekarica ka hodi v Opatiju svaki dan s mlekom i neka ku zovu Kastavka obe su vele Leprinaške talijanci, da bi mogle bi Krističe pozlatile a nas utopile. Jih preporučujemo našim Opatijkam, a več znamo ča te njim Opatijski storit. Poslat te Žubinku i Kastevku, doma kapulu hristat.

Našim prijateljem. Nekoji naši prijatelji nas karaju, da se dostojimo toliko pisat od Krističa za kega je c. k. kapitan Fabiani rekal, da je vreden za beži storit delo za

ko se gre va peršun. — Mi tem našem prijateljom sporučujemo još jedan put, da mi ne pišemo poradi Krističa, zač poradi njega ne bimo ni pera omočili, nego pišemo da odpremo oči onemu zapučenemu i zavadenemu našemu puku, kega Kristič za nos pelje i kemu dava rog za sveču. Mi čemo to i napred delat, zač znamo, da je najveći nauk ča ga moremo dat našemu puku, taj, da se oslobodi od odpadnika Krističa.

Kako govori župan al podošta leprinaški. Pasanega pusta sam čul povedat. Jedan naš pametan čovek s Rukavašine (nemislije da su svi Rukavčani nem) našal se je s leprinaškom podoštumu, kako mu deju s Anžulom! Bili su skupa pul soldati, pul marini, za onem ča je pasalo ono teplo puli Lalsi. Kako stari znamac i prijatelj, rekal mu je Rukavčan: Anžulo, ča to delate sada da se svet muti? A Anžulo njemu: Ja znam da to ni pravo ni lepo, al ča čete, ja moram tako delat, zač moram gledat za svoj interes.

Moj Rukavčan je omuknul i niš ni rekal ako ne „tužna domovina“. I ja dem „tužna domovina“ — tužna Leprinaščina va keh rukah si!

Soli, soli, more te nedalo!

Kastavski klesari tuže se da nimaju nikakovega dela. Va našem kraju se dosti knč na leto zgradi, pak bi čovek pomislel, da pul tega imaju i klesari malo zaslužbi. Nego temu ni tako. Neki proti i poduzetnici vole delat na kućah, ke grade, pragi odprozori i vrat od cementa i od melte, nego dat klesaru malo zaslužbe i dobotka. To ni pravo. Ti proti bi morali pomislet, da moraju svi ljudi na ovom sveto živeti, dakle i klesari. Ako njim se pako nikakovega dela ne da, onputa ne moru niš živeti. I sami gospodari od knč bi morali radi svoje vlastite koristi nastojat da im proti na kućah delaju pragi od kamena, a ne od cementa. Cement i melta traju nekoliko, ma kamen traje za za sve veke i lepeše je videt. Preporučamo svem protom, poduzetnikom i gospodarom od knč da od sada naprvo davaju malo više dela kastavskemu klesarom. Neke se ne gleda za par filjorini samo da i klesari žiru i dobivaju. Ovu pritužbu od klesari stavljamo na srdce navlastito poduzetnikom i gospodarom knč v Opatiji.

Blatan daž va Kastve. I pul nas palo je pred nekoliko dan daži po noče takovega, da su nam u jutro bile sve poneštre blatne. Neke su rekle, da će Antikrst prit, a ja sam njim rekal da je več blizu šta-ciona pul Matulji. Ni čudo, da bi padalo i goruče kamenje, ter ča se dan danas na svete ne dogadja. Kada je ono doba, kada je bil mir i blagoslov božji na svete.

Mi nismo i ne čemo bit Talijani. Piše nam jedan kmet z Leprinaščini ovo: Držal sam s Krstičem i štel sam njegovu „pravu neslogu“ zač, da vam pravu istinu rečem i ja sam se bal da će nas Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku. Ma potler sam počel štet vaš „Narodni List“ i malo razumišljat — videl sam da tomu ni tako. Još mi je više dalo va oče, da sada Kristič već niš ne govori za našu starinu i za naš hrvatski zajik, počel je ravno branit Talijane i sve ča je talijansko. Mislel sam kako je to, da svaki ki bati za naš materinski zajik, da je al tat, al šlipac, al pijanac, al trubilo, a ki bati za Talijana, da je pošten i čist kako sunce. Ta matafun mi se ni nikako dal va uho. Povedali su mi još neki, ki su z Istri prišli, da tamo posvuda Talijani tlače naš narod, da ga zovu i ščavo i čičo, da mu ne daju škole va svojem zajike, da nete nigde da čuju za naš zajik i čuda takovih stvari a najdebija je ta, da bi ti Talijani hteli da Istra spada pod Italiju. A tega nečemo ni ja ni moja deca dokler budemo živi dopustit, zač mi nismo ni ne čemo nikad bit Talijani. (Mi čemo ovemu još dodat, da je več više takovih, ki su progledali i spoznali na čiju stran je poštenje i pravica a na ku stran je laži i prevarstvo a bit će ih z vremenom i više, pak neka se onda čuvaju oni, ki se danas bez duši igraju z našim narodom.)

Umeri je Zvane Zamlič od Čiković va Stenjeve. Bil je dobar čovek. Pomutil se je zač su mu Čikovičevi mački s njihovegi bedarijami glavu zmutili, kao i nekoj ženskoj

va njihovoj susaščine. Bog ga pomiluj! Neki Kosturin s Bregi, kega su bili mački s njihovimi pijankami kod ishora za petu kuriju zaludili, prišal je živ i zdrav iz Stenjevega knč. Valjda neče više okunit izdajničkoga munjevno pića. Bog daj norcem pamet.

Stirn i mali Klanjšček. Kako smo va zadnjem „Narodnem listu“ pisali, na Josipovo bila je puli Stirna fraja. Mej drugimi bil je i on miči pisar dra. Konstantin, ki se zove Klanjšček. Kad su bili gosti dobrohno okireni šal je Stirn z malem Klanjščekom na cestu, pak su obadva držče se a bracetu nekoliko vremena spasižali od Stirnove kuće do kafetarije i nazada i kantali: van s Hrvati, ne čemo ih več! Ki lepi par! Stirn i miči Klanjšček! Škoda da ni bil blizu jedan fotograf, pak da fotografira onu trbušinu i onu pičurelu, kako skupa šeheraju po ceste.

Svinjska kuga va Lovrans. Va Lovranskoj občine pojavila se je ovi dni kuga, pak je radi toga oblast odredila, da se imaju svi prašiči va ovom kapitanate pregledat, i ono blago ko se najde sumnjivo zaklat. Sramili bi se, da je Štajerac. Ovi dni su prišli k nam dva štajerska Slovence, ki su od nas zahtevali da popravimo ono je bilo rečeno va predzadnjem „Narodnem listu“, da je naime Stirn Štajerac, zač da bi njih sram bilo imet za zemljaka takovega čoveka; pul njih da još hvala Bogu ni takovih stvori, tamo su al Nemci, al Slovenci, ki drže s Hrvati, kako brat s bratom, znajuć da su to dva imena a jedan narod. To njim vjerujemo i rado popravljamo, tim više ča smo i sami doznali, da Stirn va istinu ni Štajerac, već pravi Kranjac iz Kranjske, a to je na žalost ista stvar, naime za sve prave Slovence grdu sramota.

Ne primajte talijanske hartl. Čujemo da unogi naši ljudi, dapače i iz Kastavšine primaju talijanske hartl, ke njim pošilja osobito ufcij od steuri. To je sramotno za sve nas — jako sramotno. Austrijski zakon potvrđen od našeg premlotivog Cesara, daje nam pravicu, da se mi moremo svagde služiti sa svojim jezikom. Zač se tom pravicom ne služe naši ljudi? Reč će ki god da kako će, kad impiegati od kase ne poznaju našeg jezika? Neke ga uče. Za Šrajberičiu znamo da ima vremena razgledavat va ufcije hartl, i povedat okolo da te volosku podoštariju dobit Talijani i Nemci. Kad najde vremena za to, zač ne bi ga našal i za učenje našega jezika. A ako ga ne će učit, neka gre va Cozu, va njegovu patriju adotiv u, on i svi c. k. Rovinjezi od kasi.

Poziv. Ženska i muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom obdržavati će u nedelju, dne 31. marča t. g. u 2 sata po podne svoju redovitu godišnju skupštinu u družstvu Bratinstvo u Voloskom. Pozivlju se članice i članovi da pristupe u što većem broju. —

Velika pomutnja va mačjem sveto. Kada se je doznalo, da je „teta Jambrožija“ sekvestrana, i da jandarmi hode okole po meste, da ju pobera, neki su se mački tako prestrašili, da nisu znali kako njim je glava. Ča te storit, ako ih jandarmo pita, kade je „teta“? Oni su ju brzini već prvi dan hitili va „sekret“, — ter ča bi drugo ni storili s njom! Ju mane, ako ih bude tokalo poč ju zigrest vanka! — — — Kakovi tovari su naši mački.

Kako bi se najglaglje sveta moglo sekvestrat „teta Jambrožiju“? Ako se ju bude vavek sekvestralo ovako, drugi ali treći dan za tem, ča se je zlegla, morat te se konfiscirat i svi vozi od „impreži“ ki ponoće blato pejaju z Opatije na Preluk. Samo tako će se moć sekvestrat „teta Jambrožiju“.

Za Družstvo sv. Cirila i Metoda za Istru. Va lepem družtve vrednih domaćih ljudi, ki su se bili skupili va oštarije od gosp. Ivana Vlahu Vičića pul Trinajstič, našal se je jedan naš prijatelj, ki je sobum prinesal „teta Jambrožiju“, da će ju vazgat. Nego kako je ona mrcina od „teta Jambrožije“ celu oštariju napunila grdim smrdošom, našal se je jedan dični starac, ki je rekal našemu prijatelju: — Ala, hiti tega vraga ča — na ti dva helera — ma samo hiti to ča. Naš prijatelj je rekal, da za sami dva

helera on ne će hitit ča „teta Jambrožija“, da njemu i onako ne smrdi, zač da je za sreću jako prehlajan. Onputa su skočili drugi pa neki je dal deset a neki dvajset heleri, dokle je najzada naš prijatelj cmrknul mrcinu „teta Jambrožiju“ na tla, i neki z nogami, a neki z lumbrelani i palčami, počeli su po njoj masit bas kako po blata. A sakupilo se je bilo 4 krune i 40 filjori, ki su nami zručeni, da ih damo gosp. dru. Fabianiču, blagajniku družbe sv. Cirila i Metoda. Živili naši vredni muži i krasni mladiči Trinajstičeve županije! Nadalje sakupljeno bje u malenom družstvu kod g. F. Udovičića u Zametu 4 K. Darovali su: g. Pinderle, A. Tihljaš-Marinić, F. Udovičić i J. Marot svaki po 1 K. Živili! ugledali se u njih i drugi. Josip Dobrec iz Poljan platil je za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru — 40 h kako mebitu naloženom mu od g. Leopolda Rumac jerbu ni imel družbenih žigic. — Živio! — Gosp. Ivan Bačić ml. mašinist na parobr. „Rečina“ platil je multu od 1 krune ženskoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Vepriču za to ča je zapalil cigaretu s fulminantom, ki ni bil od naše družbe. — Muškoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Vepriču stigli su dne 17. marča 1901. sljedeći darovi: 1.) na predlog g. tajnika, da po mogućnosti svaki posegne u žep, sakupila se svota od K 17.— 2.) Od igre na domino, od nekotih poljanjskih članova K 4.— 3.) Ostatak računa od J. M. A. S. para — 28 — 4.) Na predlog gosp. Fr. Korić, za jednu izlicitiranu bečku vjinku K 3.— 5.) Na predlog g. J. Mender za jednu izlicitiranu škatalu družbenih žigic, K 2 i 40 para. — 6.) Na predlog g. Fr. Korić, za jednu izlicitiranu razglednicu sa hrvatskem grbom K 1 i 26 para. — 7.) Na predlog istog za jednu izlicitiranu zagrebačku cigaru kruna 4.— 8.) Na predlog g. J. Dobrec iz Polj. kbr. 73, za jednu izlicitiranu žigicu, za ispalit „teta Ambroziju“ sakupila se svotica od kruna 2 i 81 para. — 9.) Na predlog g. J. Mender, za dve izlicitirane cigarete iz tvornice ljubljanske K 2.— 10.) Cieli iznos sakupljenih darova K 36 i 75 para. — Nadalje: Marelja Ante daruje K 1.— Kinkela Ivan, Bregi K 1.— L. R. platio za multu radi tuđjih žigica, 20 para. — U Blagorovoj gostioni u Vepriču, kod veselje igre, sakupili Vepriški mladiči K 2.— Ukupno K 4 i 20 h što bje predano blagajniku muške podružnice u Vepriču.

Teatar va Opatiju. Redko se kada dogadja da bi se u kazališnoj dvorani „Höle Stefanije“ skupilo toliko odlična občinstva, kako upravo prošloga četvrtka. Za večer toga dana bilo je naime najavljeno gostovanje gospodice Schleizerove, glasovite glumice iz dvorskoga kazališta u Beču. „Balet“ je ono polje, na kome je ona do sada ubrala liepih lovorika, no i kao „mimikinja“ ona se je svagde do sada pokazala npravo nedostizivom. Kad se sve to uzme u obzir ne će biti teško pojmiti onu silnu napetost, kojom se je očekivao nastup vrie umjetnice. Ta se napetost najbolje opažala kod prvog komada što se te večeri igrao, i u kome su gospoda Mondheim, Lang i grđica Danl razvili sve svoje liepe sposobnosti, no občinstvo je sve to nekuda hladno primilo i željno očekivalo grđicu Schleizer, koja se u istinu napokon i pokazala, da odigra svoju ulogu u niemoj igri u „Povratku plesa.“ — Izm jednoga prizora, u kome je na početku igre sudjelovao i Otnar Lang, ciela igra nije drugo nego jedna solocena, u kojoj je umjetnica imala da samom minikom prikaže občinstvu sav čin same glume. Ona nije progovorila ni jedne rieči, a ipak je svakomom bilo jasno ono, što je prikazivala, jer je svatko mogao da iz kretanja njena gibka i vitka tiela, lica i očiju sazna još i više nego li bi mu to izraziti mogle puste rieči. U drugu ruku na občinstvo je vanredno djelovala i njezina u istinu divna pojava, kao nježnost i prirodjena gracioznost njezinih kretanja. Uspjeh je bio silan a na kraju igre primila je umjetnica svu silu krasna evičea. — U sobotu su se davali na novo „I paglaacci“ komična pantomina što ju ugledao direktor kazališta g. Rikard Lewi. Uspjeh

je bio vrlo povoljan, pa se mnogo pljeskalo i glumeima i samom skladatelju.

Kako se iz napomenutoga vidi, uprava nastoji da drži svoje kazalište u dolžnoj vjini, to svojim posjetiteljima; ruža ipak drugačiju duševnu hranu, nego li je ona, što ju se inače dobiva u kojekakvim konobama, gdje carstvuju i kraljuju neki talijanski šarlatani de „funiculi funicula“.

E—in.

Živili Veprinci! Dobili smo ovu dopisnicu: „Na Veprincu sakupljeni skupštinari šalje mo u znak pomirenja glavnoj podružnici za spaljenje „tete Jambrožije“ Kr. 15.—“ Sliede podpis. Živili dečki! Samo napred tako!

Doktor Kostantini mora platit 40 krun ale pak po 4 dni va perzun. Tako je odsudil danas sud na Voloskem. Kako je poznato doktor Kostantini je bil tužen radi tega ča ni otel poslušať voloskega pulicaja gospodina Podreku. 40 krun to je 200 kvarntni onega po 40.

Poziv. Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda, obdržavati će u nedelju 31. t. m. u 4 sata p. p. svoju redovitu godišnju skupštinu u dvoranu hr. Čitauice u Milohičkih. Čjenjene članice najljepše se umoljavaju, da rečenoj skupštini u čim većem broju prisustvovati izvole. Odbor.

Prosvjeta.

„Petar Zrinski.“ Primili smo to novo krasno djelo našega zemljaka, proslavljenoga romanopisca Bersečana Eugena Kumičića. Komu nisu poznata ona liepa njegova djela iz istarskega života? koji se još ne sjećaju onih prekrasnih prizora iz „Jelkinog bosiljka“ „Začudjenih svatova“, „Strove“, „Preko mora“ i „Teodore“? A koga nije duboko potresao njegov velebni roman „Urota“? Što se pako tiče ove njegove najnovije knjige, što nam ju sam g. pisac poslao, moramo reći, da nimalo ne zaostaje za prvim djelima našega zemljaka. „Petar Zrinski“ je historička drama u kojoj je živo i vjerno ocrtna žalostna sudbina nesretnih Zrinskih i Frankopana. Sve hrvatske novine su se o njoj najljepše izrazile, a u kazalištu prikazala se u roku od nekoliko tjedana pet puta i svakog puta sa to većim uspjehom, stoga i je g. pisac dobro uradio, te je svoju dramu izdao u posebnoj knjizi, da bude pristupna i onima, koji nisu imali sreće vidjeti je prikazanu na daskama „koje svet znače“. Knjiga je vrlo ukusno opremljena, i mi ju najtoplije preporučamo svim našim prijateljima.

E—in.

Svega po malo.

Lepi deputat. Talijani se moru upravo štimat, da imaju lepi deputati. Kako je poznato, njihov deputat Anjeli je moral bežat va Italiju, zač je storil jednu takovu porokariju, kakovu ni blaga mej sobom ne delaju. Sada prihaja na red drugi talijanski deputat, Benatijev pajdaš Mauroner s Trsta. Ča je pak zafriga, ta Garibaldinac? Poslušajmo, ča nam o njem poveda sam jedan talijanski fof s Trsta, ki se zove „Avanti“. Neka brižna divočica od 22 leta ostala je najedanput prez otca i materi, ki su njoj na smrti pustili 53 tisuće fivorini. Ti beći zmamili njoj je njezin kujin Mauroner, da će njoj ih on stavit va dobro mesto, kade da će puno nosit. Ta dobri kujin je njoj lepo osigurav vitalicij (imela je samo 22 leta pak već vitalicij) od 4 i pol po sto, dokle je on z kapitalom baratal po svojoj volje. Nego ni to ni sve. On je svi ti beći — 53 tisuće fivorini — intavalual na svoje imanje ko ne vredi ni 20 tisuć fivorini. A svein zavrha je, kako „Avanti“ piše ta, da se je šior deputat našal, da će divojka brzo umret. Lepi deputati! Naši mački moru se veselit, da su i oni poslali va Beč jednoga, ki ima pokraj toga Mauronera, „nella unione italiana“ dostojno mjesto.

Benati i Austrijski jandarmi. Benati se jadi sve na one jandarme, ki su Slovinci (Slavi) je on proti njim govoril va i parla-

mente. On bi otel da va Istru pridu talijanski „karabinieri“ — ako će već bit ki Slovinač za jandarma, taj da mora znat talijanski, a Talijanu da ni treba znat Slovinski ili kako bi on rekao: „ševavunski“. Dunke talijanski jandarmi bi otel Benati, i to upravo iz Italije. A jok, to neka si brižan jepo z glave zname zač po zakonu ki će bit jandarma, mora bit prvo soldat, a koliki Talijani dezertaju va Italiju, samo za ne služit. Dunke kade bi on mogal nađ talijanskeh jandarmi va Austrije, a? Ča morda va onoj njegovoj šupljoj glavine? Ah! brižan, ter brižan!

Krstičeve fandonije. Va predzadnoj „tete Jambrožije“, Krstić se ruga s pok. Jožetom Pipa i onako po njegovu zabada se radi njega va občinu kastavsku. Občina je Kastavska za Jožeta Pipu dosta učinila, ona mu je davala na mjesec po 10 kruna a preko tega još više puti po 4 i više krun. Mogla se je za njega skrbit rodbina, kojoj je Krstić pripomogal, da joj je sve šlo na inkant. Al-troke šloće.

A do kraja je beđasto ono ča on piše proti Kastavcem, zaradi nekih tobožnjih komedija, ko da su se nekada zbivale mej Kastvom i Ročom. Ako je bila kome učinjena krivica od strane Kastva — to je poticalo od kastavskih kapitani, ki su bili tudjinci. A da su Kastavci od vavek branili pravicu, svedoči to, da su oni nepravedne svoje kapitane va lokvu hitali. To neka Krstić povede onem Talijanom, ki sramote našu staru Kastavčtinu, i kem on još pomaže sramotiti ju. Pak još govori da je on branitelj kastavščine. Lepi branitelj.

72484 Krun. Ovaj mastni broj je bil stampan va 9. broje našega „Narodnega lista“ koliko samo Kastavska občina ima platit va 6 let za školske taksi. Ta broj je napravil mej našim pukom pravu revoluciju. Prihajali su mnogi k nam, da pitaju ako je to istina, zač da su oni čuli neč za te taksi, al su vavež mislili da se to još ne plaća. Mi potvrdjujemo, da je to prava i sveta istina. Krstić zna lagat da se va Hrvatskoj i od ženi plaća, ma ne govori da su Talijani, a mej njimi i lepi Benatti, naprtili našem kmetu breme, da mora i na decn plaćat ka mu va školu gredu. Ovo neka malo raztumači svojim trublom a ne varat i mutit ljudi, da čemo ih mi prodat pod Hrvatsku.

Mačja konkurencija. Va Amerike vam je jedan bogati gospodin Karl Vead, ki ima jednega mačka angorske race, tega da nebi dal za sto dvadeset i pet tisuć krun. Na svih izložbah ale espozicijoneh da je dobil prvi premij. Da ja moren govorit s ten, va mački inširanen gospodinon, ja bin mu preporučil jednega mačka arbanaske race. Ja bin se skometil da bin na seh espozicijoneh, osobito talijanskeh, dobil prvi premij, čete za lepotu, čete za veličinu, ale za racu; infati zač god čete. Dunke kurajto mački, preporučite se temu Amerikanu, da vas pelja na kakov espozicijon. On će vas držat još va ljepšem palace, lego drži „teta Jambrožija“ svojga, s ken ni još nijedan premij dobila. A—a.

Korizma. Bilo je veseleh pustneh dan, kada se je mogal saki pozabavit, koliko ga je bilo volja. Sada je pak korizma, vreme pokore, posta i molitva. Na Leprinaščine držje povrh svega toga još i prošćene ale „božji put“ — kako čete. A znate li ki su pak kapi od tega prošćenja? Anžulo, Betac i Vlašić! Van će se morda čudno videt, da su se Anžulo i Vlašić obrnuli na pravu veru. Počekajte malo! Oni ne gredu na prošćenje va Kraj, ale na Trsat, lego va Poreč i Jumanene, da ste videli, kako je Betac skakal okole „Kapatela“! Neki su govorili „gvarda, gvarda kvel zoto kome ke šalta atorno el šinjur dotor“! Ki god bi pital, da po ča su sli va Poreč? Bože moj! po istrucijon i „blagoslovljen prah“, „per bona sorte“!

Unione Giannastica va Trste razpuščena. Va Trste bilo je jedno talijansko družtvo, ko je na mesto bavit se s gimnastikom, delalo talijansku iredentsku politiku. To družtvo je naime svojem djelovanjem hodilo za tem, da Trst, Istra, Gorica, Tirol i Dal-

macija pridu pod talijanskega kralja. To je guveran videl, pak je razpusil celo družtvo. Nevalja pozabit da su talijanski kapurioni v Istre najbolji prijatelji od presidenta držtva, Unione Giannastica i da imaju s njima isto političko mišljenje.

Odprta korišpedenca od Barbe Tončića.

Principal Mate-Poljane: Vi me pitate da ako su Vam sigurni beći, keh ste posudil onemu na Voloskem, ki nosi dve zvezdi na zelenem kolarine od kapota. Ja, dragi moj, ča čete da Vam ja odgovorim na to. Sigurno ni na tem svete niš. Ki bi bil rekao na jedno rečene, da će Krstić, ki je pred par let bil veli Hrvat, najedanput postat Talijan de primo rango? Nego ja mislim da se nimate česa bat. On gospodin s dvemi zvezdami, ča sada visoko avancat, zač je od semplice impiegata postat pravi prorok. On je na priliku prekekal, da te kod prvih balotacioneh na Voloskem dobit Nemci i Talijani. Za ta dar od prorocanstva poslat te ga više oblasti štampevat-lunariji. Sada nima ako ne samo dve zvezdi, onputa će ih moć „brojit“ puno više. Inet ča dosta vremena za to.

Gosp. Kavajler „Stival“: Vi me pitate da Vam povem on stari pregovor od broda i od kapitana. Eto vam ga: lipa broda loša kapitana.

Mali razgovori.

M. Ča Zvončina već ne „bumbiža“.
J. Ne, sada samo „revolvera“.

M. Biš mi znal povedet, ka je razlika mej Krstićem i Stirnom?

J. Razlika je ta, što se Stirn futra z jaji z nutri, dočim je Krstić bil fudran z jaji z vani.

M. Ka razlika je mej Poganom i decom koju on vađi.

J. Nikakova.

G. Viktoru Ferlanu, krčmaru

u Perenići.

Ti češ se dobro sjećati da sam na dan 10. o. mj. došao k Tebi, Ti već znaš radi česa, s rođjakom Paškvom Mandićem, i s mojim prijateljem Matom Velom, našim bratom iz Dalmacije. Kad smo bili u Tvom stanu posjeli smo za stol. natočili vina, i ja sam ti ponudio čašu, govoreći: — „Izvoli!“ A ti si meni odgovorio: „Ja ne pijem z volji, nego a mulja i to z ljudi“. To si ti meni kazao pred strancem, ti moj rođjak, moj brat. Ili si možda zaboravio da su moja pokojna majka i tvoja bile sestre! Kakova je onda razlika među menom i Tobom? Viktore! ja ti opraštam uvredu, ali u isto vreme, ni mogu, a da Ti ne izrazim svoju veliku žalost radi Tvoga sadašnjega ponašanja Ti i sam ne znaš kuda si zabrazio! U istinu ja te žalim.

Odkad si se dao u ruke izdajice, svega našega naroda, i ne znas, da već nije daleko ono vreme, kad češ ti i drnga naša zavedena braća kajati se, što ste se od svoga udaljili, a na tudje se prislonili. Talijani ne mogu ni da sebi pomognu, pa hoćeš da tebe pomognu. Oj tužni brate, žalostna ti majka Radetići, 17. ožujka 1901.

Andre Radetić

Tvoj rođjak.

Ki nam je ča poslat.

Uprava „Narodnega lista“ primila je nadalje u ime predplate za celiu godinu od gg. Egona Mohovich, Rieka K 20.— Josipa Grgurina Ivanova iz G. Rakavca br. 29 K 10; Josipa Vrška, župeupravitelja u Lanišću, i N. N. Opatija po K 8; Andrije Radetići, Trinajstići, Ivana Širola Zvanče Sv.

Mataj, Jakova Gauš, Klana; Ivana Andrečić Puharska; Dinka Volarić, Podgrad; Ivana Hlaunda Veprinač, Petra Griljo, Poljane; Stjepana Glavić, Boljun po K 4.— Andrije Rubeša, Rubeši br. 46 K 5. (Sliedi.)

Broj 781.

Natječaj.

U izvršenju zaključka občinskog zastupstva u sjednici 16. novembra 1900 raspisuje se natječaj za jedno mjesto občinskoga redara ujedno ovrhovoditelja (eksekutora) sa plaćom godišnjih kruna 720, povrh toga za odelo godišnjih kruna 60, ukupno K. 780.

Molitelji neka podnesu potpisano-mu redovite molbe sa krstnim listom, svjedočkom škole i občinarstva, dobroga ponašanja uz dokaz da govore i pišu jezikom hrvatskim kao ovouredovnim i to do Uskrsa 7. aprila t. g.

Povrh opredjeljene plaće imenovani ima izgleda, da će primati, odlučiti se imajuće pristojbe (postolke), prigodom utjerivanja občinskih dugova.

Prednost imaju oni, koji su bili vojnici i koji se izkažu, da imaju vlastitoga imetka, odnosno da mogu položiti kauciju do iznosa 400 kruna na koju išao bi interes 5%.

Traži se od molitelja, da je posve zdrav i krepak, okretan i uljudan.

Glavarstvo občine
KASTAV, 19. marča 1901

obč. glavar:

Kazimir Jelušić s. r.

U kući br. 8 u Voloskom iznajmljuje se

dućan.

Pobliže ubavjesti daje uredništvo.

Slavnom občinstvu, osobito kucevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom preporuča se

Jure Hegediš,

Volosko br. 74. Vis-a-vis „Villa Smid“.

slikar.

Dragutin Malauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerenе cjenе.

I istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča al. p. n. občinstvu svoje bogato opskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvađaju se točno i solidno.

Umjerenе cjenе. Bez konkurencije.
Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).